

N:o 2.

Af herr **Cawalli**, med förslag till ändring af § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen.

I en af undertecknad vid nästlidet års riksdag väckt motion hemställdes, att Riksdagen ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga ett tillägg till § 2 mom. 4 i gällande tryckfrihetsförordning, hvarigenom förbud meddelades att i tryck offentliggöra belopp, hvar till skattskyldigs inkomster enligt inkomstskatteförordningen blifvit af beskattningsmyndighet föreslagna eller bestämda, samt att i tryckfrihetsförordningen måtte stadgas straff för öfverträdelse af sådant förbud.

Motionen blef af konstitutionsutskottet afstyrkt; och denna hemställan godkändes af Andra Kammaren, hvaremot Första Kammaren biföll ett i kammaren framställt yrkande, som i sak öfverensstämde med den väckta motionen. Genom Andra Kammarens beslut hade likväl frågan för den riksdagen förfallit. Då emellertid Första Kammaren uttalat sig för den tanke, som låg till grund för min motion, och då vidare Andra Kammarens beslut i ärendet icke stödde sig på någon afsevärdt stor majoritet — vid verkställd omröstning afgåfvos 105 ja-röster för utskottets hemställan mot 90 nej-röster — samt i denna kammare icke blott från minoritetens sida, utan äfven från motsidan gafs uttryck för den uppfattning, att den väckta frågan vore värd beaktande, har jag ansett mig böra ånyo framföra densamma till pröfning.

För att tillgodose de skattskyldiges berättigade kraf på hemlighållande af deras till beskattningsmyndigheterna aflämnade uppgifter rörande deras ekonomiska förhållanden — de s. k. själfdeklarationerna — finnes stadgadt, bland annat, dels i inkomstskatteförordningen, att deklara-tionsuppgifterna finge granskas förutom af kronoombud allenast af vederbörande taxeringsmyndighets ordförande med biträde af en ledamot, dels ock i tryck-

frihetsförordningen, att ifrågavarande uppgifter ej finge utlämnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna ägde taga del af samma uppgifter, äfvensom att den häremot bröte, så ock den, som i tryck offentliggjorde dylik uppgift, hvilken obehörigen utlämnats, vore förfallen till böter.

Såsom häraf framgår, har lagstiftaren genom att till det minsta möjliga inskränka den inblick i de enskildes ekonomiska ställning, som åt det allmännas representanter måst medgifvas, sökt skydda privatlivets helgd. Vid införandet år 1902 af den obligatoriska själfdeklarationen lärer man förvisso hafva tänkt sig, att förenämnda stadganden skulle vara tillräckliga för att hindra ett prisgifvande till allmän kändedom af innehållet i de skattskyldiges deklaraionsuppgifter. Men verkligheten har fullständigt gäckat de förhoppningar, som i antydt afseende knutits vid ifrågavarande bestämmelser.

Redan före införandet af den s. k. inkomstskatten förekom visserligen, att i tidningar och undantagsvis i särskilda böcker eller kalendrar uppgifter lämnades på vissa skattskyldiges bevillningstaxerade inkomst, men detta publicerande hade ganska ringa omfattning och rönste föga uppmärksamhet. Först efter tillkomsten af inkomstskatten och den obligatoriska själfdeklarationen har offentliggörandet skett i så stor utsträckning och tillika fått den karaktär, att ett ingripande från statsmakterna kan vara af behovet påkalladt. Med angifvande af en persons enligt inkomstskatteförordningen beskattningsbara inkomst uppenbaras nämligen hans verkliga, totala inkomst. Genom en jämförelse mellan denna inkomst och den bevillningstaxerade inkomsten klarlägges vidare i de flesta fall personens hela ekonomiska ställning, och blifva härigenom stadgandena om hemlighållandet af deklaraionsuppgifterna fullständigt illusoriska.

Att ett dylikt blottande af den enskildes affärsställning ofta kan hafva mycket menliga följder, torde vara uppenbart.

Så har från näringsidkarnes krets vid åtskilliga tillfällen med styrka framhållits, att en affärsmans kredit lätteligen kan bli lidande däraf att hans inkomst offentliggöres för ett år, som tillfällighetsvis gifvit ett dåligt resultat. Häremot har visserligen invändts, att krediten stöder sig på andra faktorer än uppgifter, hämtade från tidningar eller »taxeringskalendrar». Men äfven om denna invändning är i viss mån berättigad, torde den ingalunda vara till fyllest för att afvisa handelsvärdens ganska enstämmiga kraf på förbud mot publicerande af inkomstbeloppen. Man må nämligen ihågkomma, att krediten ändock är en ganska ömtålig sak, som icke alltid är grundad på bestämda fakta, utan i mycket är påver-

kad af den allmänna meningen, och att denna tager intryck af publikationer af här ifrågavarande slag, lider nog intet tvifvel. Men icke endast för affärsmännen medför ett offentliggörande olägenheter, utan äfven den enskilde, som råkar vara skuldsatt, utsättes, såvida han icke vill uppgifva en bättre ställning än han i verkligheten äger, för det obehaget, att allmänheten blir underkunnig om det ungefärliga beloppet af hans gäld.

Då det här anmärkta offentliggörandet af inkomsttaxeringen icke är begränsadt till våra större städer, äfven om det der vunnit sin största utsträckning, utan olägenheterna af detsamma kunna spåras på snart sagdt hvarje ort, för hvilken finnes en lokaltidning, då vidare s. k. taxeringskalendrar nu börjat utgifvas för åtskilliga delar af landsbygden, samt då det visat sig omöjligt att på frivillighetens väg förmå tidningarna att afstå från ett dylikt publicerande — att förmå utgifvare af taxeringskalendrar att frivilligt afstå från utgifvandet lär icke ens kunna ifrågasättas — återstår för att råda bot mot missförhållandet näppeligen annan utväg än att meddela förbud mot allt offentliggörande i tryck af det belopp, hvartill skattskyldigs inkomst enligt inkomstskatteförordningen blifvit föreslagen, bestämd eller i och för skattens beräkning upptagen. För att förbudet ej må kunna kringgås, torde det böra omfatta jämväl det skattebelopp, som på grund af nämnda inkomst påförts den skattskyldige.

Genom ett dylikt stadgande skulle taxeringslängderna ingalunda betagas karraktären att vara offentliga handlingar, ty de skulle alltjämt vara, tillgängliga för en hvar, som önskade däraf taga del, så att den, som hade ett befogadt intresse att ur längderna vinna någon upplysning, skulle fortfarande kunna få detta intresse tillgodosedt. Men den stora allmänheten, som icke har något med saken att skaffa, blefve, praktiskt taget, afskuren från tillgång till uppgifter genom taxeringsbeloppen om de enskildes ekonomiska förhållanden.

Gentemot en bestämmelse af här ifrågasatt slag har man sökt göra gällande, att det nu tillåtna offentliggörandet skulle innebära en god kontroll på att deklaraionsuppgifterna blefve riktigt affattade. Men bortsedt från det motbjudande däri, att den stora allmänheten skulle anses behöflig som kontrollant för riktigheten af uppgifter, som lämnats på heder och samvete, torde samma allmänhet vara föga skickad att uppträda som domare i saken, och som åklagare lär den — såsom ock redan visat sig — ingalunda godkännas af vederbörande myndigheter.

Mot den föreslagna åtgärden har vidare anmärkts, dels att genom densamma skulle hinder kunna möta att i sammanhängande framställningar

publicera inkomstbeloppen, där sådant för framställningens rätta förstående vore af vikt, dels ock att det vore förenadt med stora svårigheter att med nu gällande föreskrifter om taxeringsförfarandet genomföra en dylik åtgärd. Hvad den förra invändningen vidkommer, torde den förlora sin betydelse, om man erinrar sig, att förbudet skulle afse endast offentliggörande af *namngifna* personers inkomster, hvilket knappast någonsin torde vara af behovet påkalladt. Hvad beträffar den befarade svårigheten med åtgärdens genomförande, kan densamma lätteligen afhjälpas genom några enkla förändringar af reglementarisk art utaf gällande skattelagar, hvilka ändringar tydligtvis dock icke böra vidtagas, innan en ändring i tryckfrihetsförordningen blifvit fastslagen.

Slutligen har man påstått, att något allmänt intresse icke skulle påkalla en lagstiftningsåtgärd af här ifrågasatt slag. Häremot kan emellertid med skäl framhållas, att olägenheterna af taxeringsbeloppens publicerande gjort sig, såsom ofvan påvisats, så kraftigt kännbara inom vidsträckta kretsar, att en rättelse ovillkorligen påkallas, under det att å andra sidan det föreslagna förbudet ej skulle i något afseende verka skadligt.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga ett stadgande, att införas i § 2 mom. 4 af tryckfrihetsförordningen närmast efter det stycke, som börjas med orden: »att mobiliseringsplaner för hären och flottan» samt slutas med orden: »trehundra-trettio-tre riksdaler sexton skillingar, och skriften konfiskeras», af följande lydelse:

Att uppgift å belopp, hvartill skattskyldigs inkomst blifvit af beskattningsmyndighet enligt förordning om inkomstskatt föreslagen, bestämd eller i och för skattens beräkning upptagen, eller å beloppet af den inkomstskatt, som på grund af verkställd taxering blifvit skattskyldig påförd, icke må i tryck offentlig göras. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler och skriften konfiskeras.

Stockholm den 17 januari 1907.

H. Cavalli.